Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 124 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 31 ՄԱՅԻՍ 1884 (Ն. Տ.) 12 ՅՈՒՆԻՍ 18 ՇԱՊԱՆ 1301

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցմանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար պատշաճ կարգադրութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ Խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան։

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده {آره‌ولك} غزته‌سی اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	ղուրշ.	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Ամսական	»	»	20
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	Համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 31 ՄԱՅԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՇՏՕՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ

Ազգային Վարչութեան ճիւղերէն ո՛չ միոյն երկամեայ պաշտօնավարութեան ամլութիւնն այնչափ աններեւ է և այնչափ ցաւալի, որչափ Ուսումնական խորհրդոյ պաշտօնավարութեան ամլութիւնն։ Ամենէն աւելի ..... է. վասն զի Վարչութեան ուրիշ ճիւղեր ու մարմիններ ունին զբաղումներ ու անօրինութիւններ, որոց ամէն ալ օրն օրին հրատարակել պատշաճ չեն տեսներ այլ և այլ նկատումներով, և ժողովուրդը ժամանակ մը մթոյ մէջ կը մնայ անոնց գործունէութեան վրայ։ Այսպէս չէ Ուսում. Նական խորհրդոյ մասին, որ շաբաթը կամ տասն հինգ օրն անգամ մը կազմած նիւթերուն ամենէն անկարեւոր պարագայներն իսկ անմիջապէս հրատարակութեան տալու բարի սովորութիւնն ունեցաւ սկիզբէն ի վեր, և այսպէս հասարակութիւնը կարող բլալ ճշդիւ գիտնալու թէ այս երկու տարւոյ մէջ ինչո՛վ զբաղեցաւ և ինչ ըրաւ։ Այդ ամլութիւն միանգամայն ամենէն աւելի ......էր է. վասն զի, Ուսումնական խորհրդոյ պաշտօնն ըստ ամենայնի ներքին խնդիր մը ըլլալով մեզ համար, կային կարեւոր բարենորոգումներ զորս այս ներքին շրջանակի մէջ սնարգել կրնար ի գլուխ հանել Ուսում. խորհուրդ մը, մինչդեռ Վարչութեան ուրիշ ճիւղերու գործունէութիւնն առաւել կամ նուազ իրենց կամքէն անկախ արգելքներու կրնար բաղխիլ։ Քաղաքական ժողովը չի կրնար լուծել կարգ մը խնդիրներ, որոց համար բարձրագոյն հաճութիւն է հարկաւոր. Կրօնական ժողովը չի կրնար մի քանի ամսոյ մէջ ի գլուխ հանել իր պաշտաման էական նպատակը. զի դժուարագոյն է եկեղեցական դասի արմատացեալ թերութիւններն ու զեղծումներն այսչափ կարճ միջոցի մէջ բառնալ. Տնտեսական խորհուրդը չի կրնար նոյնպէս բարեկեցիկ վիճակի մէջ դնել զՊատրիարքարան, զի Ազգին չոր մեծ տրամադրութիւն կամ կարողութիւն չի գտներ դրամ տալու, ևն. ևն։ Այս տեսակ հզօր արգելքներ չկային մեր արդի ազգային դպրոցներն հետզհետէ բարւոքելու և ժամանակիս պահանջմանց յարմարցնելու խնդրոյն այլ արգիւնաշատ ձեռնարկութեան դէմ, եթէ Ուսումն. խորհուրդը լուրջ մտօք նուիրէր ինքզինք այդ ձեռնարկութեան։

* *

Սահմանադրութեան հաստատումէն ի վեր իրարու յաջորդող Ուսումն. խորհուրդք իրենց կէսք նպատակի գրած էին կազմակերպութիւն մը տալ ազգային կրթութեան, ճշդելով դպրոցաց յարաբերութիւններն ազգային իշխանութեան հետ, որոշելով ուսուցման առարկայները, մեթոտներ գծելով ուսուցման, և այլն։ Հրահանգներ և հիմնագրեր հրատարակած էին, և ազգային դպրոցներն աւելի կամ նուազ սկսած էին հետեւիլ անոնց։ Եթէ այժմեան դպրոցաց մէջ կազմակերպութիւն մը կայ, կը պարտինք նախորդ Ուսումն. խորհրդոց աշխատանքին։ Նոր Ուսումն. խորհրդոյ պաշտօնը պիտի ըլլար ի հարկէ թերի մնացած կէտերն ուղղել, պակասները լրացնել, ժամանակիս փորձառութեան ցոյց տուած բարենորոգումները մուծանել. վերջապէս, առանց ամէն ինչ ի հիմանց խանգարելու, համբերատար ոգւով տակաւ առ տակաւ ամէն ինչ բարեքելու մէկ մտօքն հետեւիլ, որ միակ հըր նպաստ եղանակնէ ազգային հիմնարկութիւնները բարւոքելու, մանաւանդ երբ մեծ ձեռնարկներ ընելու առատ միջոցք չկան։ Առ այս Ուսումն. խորհուրդը մեծ դիւրութիւն մ'ունէր. որովհետեւ իրմէ անմիջապէս առաջ ձեռնհաս Կրթական Խորհրդական մը, Կրթական Օրէնք մը պատրաստելով, ամփոփումն բրած էր այն սկզբանց և կանոնաց որք պարտին առաջնորդ լինել մեր ազգային կրթութեան գործը վարողներուն։

Գործադրութեան այս խնդրեմ և չափաւոր եղանակն հրապոյր չունեցաւ նորակազմ Ուսումն. խորհրդոյ, որ իբրեւ փրկութեան խարսխէ վարժեցաւ երկու բաներու, որք, կը համարձակինք ըսել, իր երկամեայ պաշտօնավարութեան ամբողջ պատմութիւնը կը կազմեն. — Մին է Հրաշալուոր Հարցարանն, ուր պատասխան կը յուսար ստանալ մինչեւ իր պաշտօնավարութեան վերջին օրն, և միւսն էր Կեդրոնական վարժարանի անուանական Ծրագիր մը, որոյ գործադրութեան միջոցները թղթի վը բայ միայն կրնային գոյութիւն ունենալ։

Երկու տարի առաջ գիտողութիւն եղած էր Ուսումն. խորհրդոյ գործելու այս եղանակին դէմ, և գուշակուած էր թէ առաջարկեալ նպատակին չպիտի տանէր բնաւ։ Այժմ մեր պարտականութիւնն է՝ դէպքերուն տուած պատասխանը բաղդատել այս գուշակութեան հետ։

Ուսումն. խորհուրդն ազգային վարժարանաց նկատմամբ ամէն բարենորոգում ստորադասած էր իր Հարցարանին մանրամասն հարցմանց Թուրքիոյ ամէն կողմերէն գալիք պատասխաններուն։ Այդ Հարցարան կարեւորութիւն կրնար ունենալ ազգային դպրոցաց մէկ վիճակագիրը պատրաստելու համար։ Բայց այս հատուածական պահանջած բարենորոգումներն յետաձգել մինչեւ որ Ուսումն. խորհրդոյ անդամք ճշդագրապէս մ'ունենան Հարցարանին պարունակած բոլոր այն երկրորդական կէտերուն վրայ՝ ժամանակի կորուստ մ'էր գոնէ, եթէ ոչ ուրիշ բան։ Ուսումնական խորհրդոյ անդամք բաւական գաղափար ունէին, կամ պարտէին ունենալ, մայրաքաղաքիս թաղային վարժարանաց և գաւառական վարժարանաց ընդհանուր վիճակին վրայ։ Առաջինք մանաւանդ, որ ամենէն առաջ կը ներկայանային իրենց հոգածութեան, բաւականէն աւելի ծանօթ պէտք է լինէին։ Հրապարակ կարդալ, ուսուցիչ լինել, մանաւոր դպրոցի տէր և տնօրէն լինել, և որ առաւելն է՝ Ուսումն. խորհրդոյ անդամ անուանիլ՝ առանց ամէնն իրաւամբ ենթադրել կուտային թէ ազգային դպրոցաց վիճակն այնչափ անծանօթ չէր Ուսումն. խորհրդոյ անդամոց, որ երկայն Հարցարանի մը տուեալք, երկրորդական պատասխանագրերու ընթերցման և ուսումնասիրութեան ստորադասէին ինչ ինչ հարկաւոր աշխատութեանց կատարումը։

* *

Ժամանակէ մ'ի վեր զգալի էր թէ գո՛նէ մայրաքաղաքիս ազգային թաղ. վարժարանաց հիմնագրերուն մէջ միօրինակութիւն մտցնել հարկ է։ Միեւնոյն առարկան համարուած դպրոցներ իրարմէ աւելի կամ պակաս բաներ կ'աւանդեն իրարու հակառակ եղանակներով։ Այսպէս ո՛չ միայն ազգային դաստիարակութիւնը ժամանակիս պահանջմանց համապատասխան միօրինակ ուղղութիւն մը չունենար, այլ ժամանակի կորուստ կ'ըլլայ կը պատի թաղային դպրոց մը թողլով ուրիշ դպրոց յաճախել պարտաւորուած աշակերտաց, որք դասագիրք մը և ուսման մեթոտ մը թողուլ և ուրիշ դասագրքի ու մեթոտի հետեւիլ կը պարտաւորին։ — Արդ, թաղային վարժարանաց համար ընդհանուր հիմնագիր մը պատրաստել, որ առանց այդ վարժարանաց կարողութեան սահմանէն վեր լինելու, աւելի համապատասխանէ ժամանակիս պէտքերուն, Ուսումնական խորհրդոյ պարտքն էր հարկաւ։

Ժամանակէ մ'ի վեր զգալի էր նաեւ թէ մայրաքաղաքիս մէջ կարգ մը մանր մանր թաղային վարժարանք իրենց կարողութենէն վեր հիմնագրեր ի գործ դնելու համար դրամ կը վատնեն, և թերուս աշակերտներ միայն կ'արտադրեն։ Նոյն պատճառաւ արգելք կը լինին ուրիշ թաղային վարժարանաց՝ աւելի դըրական արդիւնք ընծայելու։ — Միացնել քանի մը թաղային վարժարաններ, և անոնց մէջ կարգ և սարք դնել՝ անշուշտ Ուսումնական խորհրդոյ պարտականութիւնն էր։

Եթէ այս ուղղութեամբ Ուսումն. նական խորհուրդն ազդեցութիւն և ջանք ի գործ դնէր, երկու տարի յետոյ յոյս կրնայինք ունենալ թէ մայրաքաղաքիս մէջ գէթ քանի մը հատ թաղային միջնակարգ վարժարաններ պիտի ունենայինք, ուր ամէն դասատուայք ժամ և միանգամայն իր տեսակին մէջ կատարեալ կրթութիւն մը կարենային տտանալ։

Հետզհետէ բառնալու համար ուսուցման հին և ամուլ մեթոտներն, և այդ մասին ալ միօրինակ և արդիւնաւոր դրութիւն մը յառաջ բերելու համար, Ուսումն. խորհրդէն կ'սպասուէր՝ մանկավարժական գիտութեան նորագոյն հրահանգաց համաձայն հրատարակութիւններ կամ շըրջաբերականներ հանել՝ ուսուցչական դասուն ուղղեալ, ինչպէս ամէն երկրի մէջ օգտակարապէս ի գործ կը դրուի։ Ուսումն. խորհրդոյ կը վերաբերէր նաեւ, դասագրեանց այս բազմութեան և միանգամայն այս պակասութեան մէջ, որոշել, սահմանել կամ յօրինել դասագրքեր, յառաջ վարելով կրթական բարենորոգման գործն այն կէտն ուր թողած էր զայն հանգուցեալ բարեյիշատակ Խիմքճեան։

Վերջապէս, ազգ. վարժարանաց այժմեան կարգաց ու կանոնաց խոկ պահպանման և կանոնաւոր գործադրման վրայ մօտէն հսկելու համար, ստէպ այցելել այդ վարժարանները, քննել աշակերտները, թերութեանց բարձման համար խորհրդակցիլ Թաղ. խորհրդոց կամ Հոգաբարձութեանց հետ, և հրահանգել ուսուցիչներն՝ իրենց ջանքերն առաւել արդիւնաւոր ընելու կերպին վրայ, — բոլոր այս օգտակար աշխատութիւնք Ուսումն. խորհրդոյ էական պարտաւորութիւններն էին։

Մեր թաղ. վարժարանաց վիճակը բարւոքելու և անոնց համար եղած ծախքերն առաւել արդիւնաւոր ընելու համար, Ուսումն. խորհրդոյ անդամք, կրթական գործին մէջ իրենց ունեցած փորձառութեամբ, այս և այսպիսի համեստ բարենորոգումներ կրնային ի գործ դնել։ Բայց նախընտիր համարեցին բացարձակապէս բան մը չընել այդ ուղղութեամբ մինչեւ որ իրենց կըրային խիզ ծխական գարձած Հարցարանին պատասխաններն ստանային ամբողջովին։ Ո՞վ, արդարեւ, չէր ծիծաղէր՝ լսելով թէ Գում-Գաբուի կամ Գասըմ-փաշայի վարժարանաց մէջ բարենորոգումներ ի գործ դնել կարենալու համար, Ուսումն. խորհուրդը Վասպուրականի կամ Խիզանի վարժարանաց վիճակին նկատմամբ ստոյգ և մանրամասն տեղեկութիւններ ունենալու անհրաժեշտ պէտք տեսած էր։ Այդպիսի կատարեալ վիճակագիր մը տարիներու կարօտ էր ամբողջանալու համար. զի թէ՛ Պոլսեցւոց և թէ՛ գաւառացւոց տեղեկութիւն հաղորդելու մասին դանդաղութիւնն հանրածանօթ է, և աւելի տխրողական աւելիներու մէջ փորձով հաստատուած։ Կ'երեւի սակայն թէ Ուսումն. խորհրդոյ անդամք սրտի կատարեալ հանդարտութեամբ թոյլ կրնային տալ որ քանի մը տարիներ մեր թաղ. վարժարանք միայն մի և նոյն վիճակի մէջ, որ դժբախտաբար յոյժ հեռի է Ազգին և ժամանակին պէտքերուն համապատասխանելէ։

* *

Թաղ. վարժարանաց վիճակը բարւոքելու բնաւ հոգ չտանող Ուսումն. խորհրդոյ մը կողմէ յօրինուած Կեդրոնական վարժարանի Ծրագիր մը գո՛նէ աննպատակ պէտք է համարուի։ Երբ կանոնաւոր վիճակի մէջ թաղ. վարժարաններ չունինք, ի՞նչպէս կրնանք կանոնաւոր Կեդրոնական վարժարան մը ունենալ։ Կեդրոնական վարժարանն այն է, ուր պարտին գիմել թաղ. վարժարաններէն ելնող աշակերտք։ Բայց ուսուցչական արուեստին քաջահմուտ լինելու պէտք չկայ հասկընալու համար թէ, երբ Կեդր. վարժարանը մտնելիք աշակերտք իրարմէ տարբեր եղանակներով ուսած են, երբ կուգան այնպիսի դպրոցներէ որք ընդհանուր դրութեան մը ենթարկուած չեն նախապէս, այնպիսի ուսանողք կանոնաւոր կարգեր չեն կըրնար կազմել Կեդր. վարժարանին մէջ։ Բաց աստի, Կեդր. վարժարանն, եթէ մեք լաւ կը հասկնանք այս հաստատութեան նշանակութիւնը, մեր կրթական դրութեան բուրգին գագաթը պարտի կազմել։ Բայց Ուսումն. խորհուրդը, բուրգին խարիսխն յոյժ թերի և անկատար վիճակի մէջ թողլով և գագաթը չինելու ծրագիր մը պատրաստելով, Պէյրսի կամ Համպէլի ժամանակակից .... չափ խոկ ճարտարապետական ծանօթութիւն ունեցած չ'երեւիր։

Մեզ ամէն բանէ առաջ հարկաւոր են լաւ նախակրթարաններ, և լաւ միջնակարգ դպրոցներ, ուր մեր տղայք՝ աշխարհի մէջ գործի մը մտնելու կամ ապա բարձրագոյն վարժարանի մ'ընթացից հետեւիլ կարենալու չափ բան սովրին. ուստից ելնողները քանի մը էական բաներ հիմնովին գիտնան, փոխանակ ամէն բանի մէջ թերուս լինելու, որով ոչ մէկ գործի կը յարմարին յետոյ։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

87

ԽԱԶՍԱԳՈՂԻ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Գ.

ԵՐՐՈՐԴ ԳԻՇԵՐ

«Երասխի ծանծաղուտները այնքան վտանգաւոր չեն, մանաւանդ ամառը, երբ ջուրը փոքրանում է։ Գիւղացիները մինչև անգամ ոչխարների հօտեր են անցկացնում։ Միայն պէտք է ճանաչել այն տեղերը, ուր նշանաւոր խորութիններ չեն պատահում. Իմ ընտրած տեղը ամենասովորական տեղն էր, ուսկից անց էին կենում այն տեսակ մարդիկ, որ չէին ցանկանում սահմանապահ զօրաւորների հանդիպել։ Բայց ո՞վ կարող է նախագուշակել, թէ գետը ամէն ժամ, ամէն օր ինչ յեղափոխութիւններ է կատարում իր յատակում։ Այնտեղ, ուր երէկ ծանծաղ էր, այսօր բացվում է մի ահագին խորութիւն։ Իսկ ջրի խաբուսիկ մակերևոյթը դարձեալ հարթ-հաւասար է մնում։

«Մինչև գետի լայնութեան կէսը տնցանք առանց որ և է դժուարութեան։ Ես խորհուրդ էի տալիս օրիորդին, որ երբեմն աչքերը խփէ. շատ չը նայի ջրին։ Ձիաները ջրի սրընթացութեան հետ կռուելով, փռնչալով, առաջ էին գնում։ Դեռ նրանց ոտները հասնում էին յատակին և այդ օգնում էր իրանց պինդ պահել և չը գնալ հոսանքի հետ։ Բայց երբ հասանք խորութիւններին, նրանք սկսեցին լողալ։ Այդ ժամանակ ամենավտանգաւոր րոպէն էր։ Ես անդադար ձայն էի տալիս օրիորդին, որ չը վախենայ. և իրան ամուր պահէ թամբի վրա. Բայց ջուրը արդէն հասել էր մինչև թամբը։ Ձիաների վեր բարձրացրած գլուխներն էին միայն երևում։ Այդ միջոցին գետի սրընթաց հոսանքը սկսեց իր հետ տանել օրիորդի ձիուն։ Ես աշխատում էի կանգնեցնել նրան, ձիգ տալով սանձից, որ իմ ձեռքում բռնած ունէի. Բայց հնար չեղաւ, սանձը կտրվեցաւ, և նրա ձին բաւական հեռացաւ ինձանից։ Վտանգը ակներև էր։ Օրիորդը, այսու ամենայնիւ, չը կորցրեց սրտի ամրութիւնը և քաջութեամբ պահում էր իրան ձիու վրա։ Ես փութացնում էի իմ ձիուն, որ առաջանամ և բռնեմ նրան։ Բայց խիստ սարսափը տիրեց ինձ, երբ տեսայ, որ օրիորդը իր ձիու հետ խորասուզվեցան ջրի տակ։ Ուրիշ հնար չը կար, պէտք էր թողնել իմ ձին, և լողալով որոնել նրան ալիքների մէջ։ Նրա ձիու գլուխը կրկին յայտնվեցաւ, ջրի տակից, օրիորդը դեռ նրա վրա էր գտնվում, երկու ձեռքով պինդ բռնած ունենալով նրա բաշից։ Ես լողալով մօտենում էի։ Մենք արդէն չեղվել էինք ծանծաղուտներից և ընկել էինք սարսափելի խորութիւնների մէջ։ Ես չեմ կարող նկարագրել այն բոլոր զարհուրանքը, որ այս րոպէիս էլ տիրում է իմ սրտին, երբ մտաբերում եմ իմ անխոհեմութիւնը, թէ որպիսի յիմարութեամբ ես թոյլ տուեցի ինձ այնպէս անհոգութեամբ վերաբերվել դէպի կատաղի Երասխը։ Ես թէ այն ժամանակ և թէ այժմ դեռ չեմ կարողացել պարզ հասկանալ թէ ի՞նչ կատարվեցաւ, և ի՞նչպէս եղաւ, որ երբ աչքերս բաց արի, ինձ ջրի խաւարութեան մէջ գտայ Երևի, մի ուժգին պտոյտ, մի կատաղի յորձանք ինձ ևս տարել էր ջրի տակ։ Բայց երբ կրկին բարձրացայ ջրի մակերևոյթի վրա, նայեցի, օրիորդը այլ ևս չէր երևում։ Երկար ես լողում էի, այս կողմ և այն կողմ, երկար որոնում էի նրան, բայց նա չը կար ու չը կար...

«Մի ձայն գետի հակառակ ափից վաղուց կանչում էր ինձ։ Բայց ես իմ խռովութեան խորին տագնապի մէջ սկզբում ոչինչ չէի լսում։ Նա կանչում էր. «դուրս եկէ՛ք, դուրս եկէ՛ք... դէպի այս կողմը։»

«Իմ ուժերը բոլորովին սպառված չէին, միայն օրիորդի կորուստը մահուան չափ տանջում էր ինձ։ Ես ընկսեցի ալիքները պատառելով լողալ դէպի կոչող ձայնը։ Երբ դուրս եկայ ափի վրա, իմ ուրախութեանը չափ չը կար. Օրիորդը այնտեղ նըստած էր և կոչող մարդը կանգնած էր նրա մօտ։ — «Դու այժմ փրկված ես... մի առանձին բերկրութեամբ ասում էր նրան, որպէս մի մարդ, որ խորին բաւականութիւն էր զգում, որ ազատել էր մի կեանք։ Յետոյ դարձաւ նա դէպի ինձ, ասելով.

— «Դու բաւական քաջութեամբ կռւում էիր ջրի հետ, ես համոզված էի, որ դու դուրս կը գաս, այդ պատճառով քո մասին հոգ չը տարայ։

«Արեւը դեռ նոր մայր էր մտել, դեռ բաւական լոյս կար. Երասխի գետաձորի մէջ միշտ քամին սաստիկ սառն է լինում, մանաւանդ երեկոյեան պահուն. Օրիորդը թըրջված հագուստի մէջ ամբողջ մարմնով դողդողում էր։ Անծանօթ բարերարը առաջարկեց ինձ, տանել նրան մերձակայ գիւղը տաքանալու և հագուստները չորացնելու համար։ Սանամը ոչինչ չէր խօսում, Նա գտընվում էր մի տեսակ տենդային դրութեան մէջ. Բայց անծանօթի առաջարկութիւնը ինձ անգործնական երևաց։ Մենք փախստակա՛ններ էինք, անխոհեմութիւն կը լինէր մեր կողմից մտնել բնակութիւնների մէջ։ Թէև այդ մասին ես ոչինչ չը յայտնեցի անծանօթին, բայց, կարծես թէ, նա մի բան նշմարում էր. Օրիորդը, թէև ծածկված էր տղամարդի հագուստի մէջ, բայց նրա գտակը ջրի հոսանքի հետ գնալով, գլուխը մնացել էր բաց, և մազերի երկայն հիւսերը թափվել էին թիկունքի ու կուրծքի վրա։ Այդ՝ կասկածանքի մէջ ձգեց անծանօթին։ Ես աշխատեցի փարատել նրա կասկածը, ասելով, որ նա այս ինչ խաչի «ղուլն» է, մայրը ուխտել է, որ մինչև քանի տարեկան հասակը մազերը չը կտրվեն։

— «Այդ ինձ շատ չէ հետաքրքրում... պատասխանեց նա, — բայց դրան հարկաւոր է շուտով մի տաք տեղ, եթէ ոչ խեղճն տենդ կը ստանայ։

— «Ի՞նչ ազգից են այն գիւղացիները, հարցրի ես։

— «Հայեր են, պատասխանեց նա։

Երբ պատրաստվեցանք գնալ դէպի գիւղը, ես նոր նկատեցի, որ մեր ձիաները կորած էին։ Անծանօթը ասաց, որ նրանք դուրս եկան գետի միւս ափի վրա։ Կորուստը շատ զգալի էր։ Փախստականը առանց ձիաների ո՞ւր կարող էր գնալ։ Կրկին լողալով անցնել գետը և որոնել ձիաներին շատ դժուար էր. Նախ, այն պատճառով, որ ես չէի կարող մենակ թողնել օրիորդին, երկրորդ, ոչինչ հաւանականութիւն չը կար, թէ կարելի կը լինէր գտնել նրանց։ Ձիաները այնքան սովորած էին եկած ճանապարհին, եթէ մի օտար մարդ չը բռնէր նրանց, ուղղակի կը դիմէին իրանց տիրոջ տունը։

Երբ անծանօթը նկատեց իմ շըւարված դրութիւնը, ասաց.

— «Գնանք, ձիաների մասին կը մտածենք յետոյ։

— «Ի՞նչ կարող ենք մտածել, հարցրի ես։

— «Գիւղից ուրիշ մարդիկ կուղարկենք, որ որոնեն նրանց։

«Գիւղը շատ հեռու չէր. մութը դեռ նոր էր պատել, երբ հասանք այնտեղ։ Անծանօթը չը բաժանվեցաւ մեզանից, որպէս երեւում էր. նա իր առաքինութիւնը կամենում էր մինչև ծայրը հասցնել։ Իմանալով, որ մենք օտարականներ ենք, նա հոգ տարաւ մեզ համար գիշերելու օթևան ևս գտնել։

ՐԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

— Եթէ այս ուղղութեամբ երկու տարիէ ի վեր բան մ՚ըրած լինէր Ուսումնական խորհուրդն, ապագայ Կնգր. վարժարանին համար ալ ոչ նուազ ծառայութիւն մատուցած կը լինէր։ Բայց Ուսում. խորհրդոյ գործելու կերպն խիստ ցոյց կուտար թէ այդ ուղղութեամբ որ եւ է արդիւնք յուսալ անհնար էր, և այս ընթացքով եթէ տասն տարի եւս պաշտօն վարէ Ուսումնական խորհուրդն, Ազգին համար բնաւ օգուտ չպիտի ունենայ, — մանաւանդ թէ ատեանն չեն հասած բոլոր պատասխանք հրաշալի հարցմանին, յորմէ այնչափ մեծ արդիւնք կ՚ակնկալէ Ուսում. նական խորհուրդը։

* * *

Սովորութիւն եղած է՝ մեր ազգ. վարչական մարմնոյ ամլութիւնը միշտ դրամի չգոյութեամբ բացատրել. [illegible]

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԸ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԷՆ

Այս առաւօտեան թղթարերով մեր ստացած Լոնտոնի և Բարիզի լրագրոց ժամանակը կը հասնի մինչև 9 յունիս, այս երկուշաբթի։ Աւասիկ նորագոյն լուրերն ու հեռագիրները։

— Գահիրէ, 6 յունիս, առ Թայմզ. [illegible] մայիս 27 ին, և լաւ [illegible] Յունիս 1 ին [illegible]

— Գահիրէ, 6 յունիս, առ Թայմզ. [illegible]

[illegible]

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովը, երէկ, բաց յայլոց, հետեւեալ անօրինութիւններն ըրաւ։

1. Ազգային ժողովոյ Մայր Դիւանը, ըստ որոշման ժողովոյն գրած էր առ Քաղաքական ժողովը, թէ Ազգային ժողովը գոհ լինելով Քաղաքական ժողովոյ պաշտօնավարութենէն՝ չընդունեց նորա հրաժարականը և որոշեց հրաւիրել որ տարի մի եւս շարունակէ պաշտօնն, ի գործադրութիւն հրաւիրելով՝ յառաջագոյն հրաժարեալ չորս անդամներն, որք են՝ Մամիկոնեան Միքայէլ, [illegible]

[illegible]

[illegible] պարտաւորութիւնները կատարէ։

Կրօնական ժողովը երէկ առանձինն նիստ ընելով՝ ամուսնական և այլ անհատական 13 մասնաւոր խնդիրներ ալ կարգադրեց, որովք գրեթէ սպառած կը լինի ատյանի խնդրոց շեղջակոյտն, և ժողովը համբերանս խնդրովք զբաղիլ կսկսի յառաջիկայ նստին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս ծանուցած էինք, երէկ գիշեր մայրաքաղաքիս ամեն կողմերը լուսավառութիւն եղաւ, Օգոստ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, և ամեն կողմ ուրախութեան հանդէսներ կատարուեցան ժողովուրդն, բնիկ ու օտարազգի, այր և կին, շրջագայութեան ելած էին ուրախութեամբ։ Ոչ միայն կառավարական պաշտօնատունք և հաստատութիւնք այլ և մասնաւորաց [illegible]

[illegible]

ուղևորեցան զօրօք, և ծովակալն Հէւէէթ մարտանաւով անոնց կը հետևի ։ Եգիպտական բանակը կը պատրաստուի մասամբ Վատի Հալֆայի ճամբով գործել և մասամբ Սուաքիմի ճամբով, և այս ցոյց կուտայ թէ Եգիպտական կառավարութիւնն որոշած է Պերպերէն ի Սուաքիմ ճամբան բանալ ։

—

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Սըլտըքի զինուորական Նորմնտր հրամանատար Իսմայիլ Հագգը փաշա ամուսնացաւ անցեալ շաբթու Նշան Թաշի ապարանքին մէջ, զոր Ն. Վեհ. Հափառութիւնն իր ծախուք կահաւորել տալով, նուիրած էր ։ Ուրբաթ առաւ Սըլամ գի արարողութենէն յետոյ Վեհ. Սուլթանն իր ներկայութեան կոչելով Նորապատ փաշա, շնորհաւորեց և 350 ոսկի պարգև տուաւ ։

—

Ոստիկանութիւն երեքշաբթի Ղալաթիոյ Թիւնէլին և Քօրաքէօյի հրապարակին մէջտեղը գտնուած խաղատուն մը կոխեց. չորս հոգի յաջողեցան պատուհաններէն փախչիլ, դիւրացեալ օգնութեամբ, և մէկը միայն ձերբակալուեցաւ ։ Տան կառավիչն և խաղի թղթերը Ղալաթա-Սէրայ փոխադրուեցան. ուսկէ մէջ տեղէն վերցուցած էին ։

—

Երուսաղէմի յունաց Պատրիարք Նիկոդիմոս Սրբազան Մոսկուայէն մեկնած ժամանակ, մասնախումբ մը կազմած էր հանգանակութիւն բանալու համար ինպաստ այդ քաղաքին մէջ յունական եկեղեցւոյ մը շինութեան, որ Երուսաղէմայ թեմին տակ պիտի ըլլայ ։ Այդ յանձնախումբն 200,000 ռուբլի հաւաքած լինելով ցարդ, յարմար վայր մը որոշուած է Մոսկուայի շրջակայքը, և եկեղեցւոյ շինութիւնը պիտի սկսի ի մօտոյ ։

—

Հետեւեալ սրտաճմլիկ դէպքը տեղի ունեցեր է Իզմիրի մօտերը ։

Թէօտորի անուն պարկեշտ և քաջ հովիւ մը, իր ծերունի հօր և մօր միակ նեցուկն էր, և նշանուած էր որբ աղջկան մը որ իրենց տան մէջ կը բնակէր ։ Այս երիտասարդն անցեալ շաբթու առաւօտ մը բատ սովորութեան դաշտը գնաց ոչխարն արածելու, բայց երեկոյին չվերադարձաւ ։ Գիշերը մեծ անձկութեամբ անցուցին խեղճ ընտանիքը և առաւօտեան փնտռելու երթան գեղ լերան կողմը, գտազան ոչխարը ընկնանալով ։ Ծերունի զաւթակաւոր փոքրիկ գիւղի մը մօտ իր ոգւոյն ոչխարները նըշմարելով, տխուր նախազգացում մը ունեցաւ, հարցափորձեց, բայց գիւղացիք դառնութեամբ պատասխանեցին թէ անտեղեակ էին ։ Սատառեն, քիչ մ'ալ յառաջանալով դէպ ի անտառը, տեսաւ իր զաւակը ծառի մը կապուած, մարմինը դանակի հարուածներով յօշոտուած և գլուխն մասն այրած ։

« Խեղճ ծերունին նուաղեցաւ ինկաւ, քիչ վերջը մայրն ու նշանածն ալ հասան, և սրտաճմլիկ ճիչեր արձակեցին ։ Բայց բարեկամք երեքը միասին հեռացուցին և Թէօտորին դիակը թաղել տուին ։ Այս լուրը տարածուելով, Այտընի կառավարիչը գիւղին երեւելիները կոչեց և սպառնացաւ որ եթէ երեք օրուան մէջ ոճրագործը չգտնուի, զիրենք պատասխանատու պիտի ճանչնայ ։ Ասոր վրայ ինք Ղօնիացիք ցոյց տուեցան իբր մարդասպան և բըռնուելով Իզմիրի բանտը տարուեցան

—

Ոստիկանութիւն այս կիրակի Բէժիի վարչութեան ազդարարութեամբ Եէնի-պաղչէի մօտերը սրճավաճառ Գասըմ անուն մարդու մը տունը կոխելով, 37 քիլօ ծխախոտ, կշիռ մը և ծխախոտ կտրելու գործիքներ գտնելով, ամբողջովին յանձնեց Բէժիի պաշտօնատարաց ։

—

Մէյէրի նորահնար անկիղելի թղթի փորձը կատարուեցաւ նախընթաց օրը, Թագսիմի մեծ հրապարակին վրայ. Պալատական և այլ բարձր աստիճան պաշտօնատարք, մասնագէտ քննիչք և երկու սեռէ բազմութիւ հրաւիրեալք ներկայ էին, յատկապէս պատրաստուած վրանի մը մէջ ։ Երկու խրճիթներ կառուցուած էին որոց մին գրքեր ու նիւթերէն Մէյէրի անկիղելի թղթերով ծածկուած, իսկ միւսը սովորական թղթերով ։ Այս վերջինս կրակ տալով, սկսաւ բըռընկիլ և թանձր բոցերը տարածուեցան խրճիթի միւս խցերն վրայ, որ չէր ... քանի մը վայրկեան մէջ միւսին վրայ տապալելով, խրամատ մը բացաւ. Հրդեհին մարելէն յետոյ, հանդիսականք մօտենալով, քննած են որ Մէյէրի բաղադրութեամբ պատրաստուած խրճիթը ինչ ալ վնասուած չէր, և մինչեւ իսկ մէջը գրասուած թղթերն ալ անվնաս մնացած էր ։ Պ. Մէյէր այս միջոցիս Բարիզ կը գտնուի, և իր կողմանէ Պ. Լասսար սիրալիր ընդունելութիւն ըրաւ հրաւիրելոց զանազան զովացուցիչներ հրամցնելով ։ Այս տեսարանին լուսանկարն հանուած է և ընք տարբեր ձեւերով, և ի վաճառ պիտի հանուի ։ Կըսուի թէ Մէյէրի նորահնար թղթոյն գինը սովորական պատի թղթերու գնէն տարբերութիւն մը չունի ։

—

Հաւաստեաւ երեւան կուգան՝ երեքշաբթի փոթորկին ու կայծակի աւերները ։ Պէյլէրպէյիի մինարէն ինկեր է. Այաթէֆանոյի հռոմէականաց եկեղեցին և վաճառականի մը տուն կայծակ ինկեր է. Իւսկիւտարի կողմն Ներսէսեան գիւղացոց և այլոց մեծ վնաս եղեր է՝ արտերն ու այգիներն բոլորովին ապականելով. Հայտար-փաշայի հինաւուրց մայր ծառն կայծակնահար եղեր և Ֆէներ-Պաղչէ 11 ծառ կործաներ են ։ Այ-Սթէֆանոյի առջեւ երեք նաւակաց վրայ կայծակ իջեր, և քանի մը նաւաստիք ծանրապէս վիրաւորուեր են ։ Կայծակ իջած է նաեւ, գառգինը՝ հայու մը տան, Գըզըլ-Թօփրագ՝ տուն մը, Էրէն գիւղ մզկիթին մինարէն, Սուլթան-Սէլիմ մզկիթին մինարէն, Զիֆթէ-Սէրայէր՝ Ահմէտ-Ռասիմ փաշայի ապարանքը, Խըրղէ-Շէրիֆ գաւառ՝ մահտեսաքեանի մը տուն, և Գասըմ-փաշա՝ պետական ամբարն ։

—

Երկուշաբթի օրը կղզիներու ընդանիւոց կողմէ պատգամաւորութիւն մը, անգլիացի փաստաբան Պ. Բիրսի առաջնորդութեամբ, Մախսուսէի վարչութեան ներկայանալով, գանգատեցան շոգենաւուց անկանոնութեան և յաւ ի վիճակին նկատմամբ, առաջարկապէս յայտարարելով որ եթէ ութ օրուան մէջ ժամանակացոյցը չփոխուի, արագընթաց և ներատուն շոգենաւներ չհանուին, կղզեաց բնակիչք մէկ կամ քանի մը շոգենաւ պիտի վարձեն, նկատելով որ Օսմ. կամ օտար դրօշակ կրող շոգենաւուց երթեւեկութիւնն արգիլեալ չէ Մարմարայի մէջ ։ Ի բացակայութեան Զիա պէյի փոխ-տընօրէնը պատասխանեց թէ՝ ընկերութիւնը կը ճանչնայ այս գանգատանաց արդարացի լինելը, Անգլիայէն նոր կաթսաներ բերել կը տայ իր շոգենաւուց նորոգման համար, և թէ երկու շոգենաւ ալ պատրաստ է ամեն կերպով հասարակութիւնը գոհ ընելու համար ։ Պատգամաւորք մեկնեցան կրկնելով թէ ութն օր դեռ պիտի սպասեն ։ Կը լսեմք թէ այս յայտարարութեան վրայ ընկերութիւնը Պ. Թօրքօյի Մ---- անուն շոգենաւը վարձած է, կղզեաց երթեւեկութեան յատկացնելու համար, և հրահանգ տուած է իր Լոնտոնի գործակատարին՝ որ հետագրած էր թէ արագընթաց շոգենաւ մի վաճառ հանուած է, գնել զայն ։

—

Երկու չարաթի չափ յառաջ Տարտանէլի մէջ Փրանսացի, Անգլիացի, ռուս և յոյն չորս երիտասարդք գիշեր ժամանակ ճամբան գնացած ատեն, տեղացի նպարավաճառի մը և խոհարարի մը որդիք անոնց վրայ յարձակելով, կանարգեն և կը գանակոծեն ։ Յոյնը որ Օսմ. հպատակ էր, խոյս տուաւ. ընկերները մնացին և խառնաշփոթութեան մէջ յարձակողներէն մին վէրք մ'առաւ. Ոստիկանութիւնը հասնելով, չորս եւրոպացիները ձերբակալեց, առանց միւս երկու ընիկ երուն դպչելու ։ Երկրորդ օրն առաւօտուն ռուս երիտասարդն ազատ թողուեցաւ, բայց տեսնելով որ ոստիկանք եռանդ կուցուցանէին զայն նորէն բռնելու, հիւպատոսարան ապաստանեցաւ և բողոքեց. Հիւպատոսն ալ բողոք բարձաւ կառավարչին ։ Անգլիացին շոգենաւով մեկնած է քաղաքէն, իսկ Փրանսացի և Իտալացի երիտասարդք բանտն են դեռ ։ Խնդիրը ծանր կերպարանք առնելու վրայ է դեսպանատունք կը բանակցին Բ. Դրան հետ, Պ. Նիկսոնի կը պահանջէ որ գործադրուած ըլլալ անկարգութեանց համար և Տարտանէլի Ռուսական հիւպատոսն Պոլիս եկած է հարկ եղած բացատրութիւնները տալու համար որում անկ է ։

—

Իտալական կառավարութիւնն որոշած է պատուիրակներ ղրկել այն տեղ երկիրներն, ուր բազմաթիւ Իտալացիք կան, առեւտրական անձնակներ հաստատելու համար ։ Այս պաշտօնով Տէ Վէչչի հրամանատարն, Ամերիկայի ի Պոլիս կուգայ ։

—

Մայրաքաղաքիս ռուսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Լակովլեւի երէկ ընտանեօք Ռուսիա ուղեւորեցաւ արձակուրդով ։

Ընթերցողք անշուշտ գոհութեամբ պիտի տեղեկանան թէ համբաւեալ ատամնաբոյժ Պ. Տօրինեան, տարիներէ ի վեր իր քով առած և իր արհեստին ընտելացուցած էր իր որդին, որ նոյնպէս Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ ատամնաբոյժ է ։ Հետեւաբար այդ բարեգործ և հանրածանօթ վարպետին մահէն յետոյ, մայրաքաղաքիս հասարակութիւնը պիտի կարենայ օգտուիլ նորա որդւոյն Պ. Տօրինեանի հմտութենէն ։

Պ. Տօրինեան բառ առաջնոյն պատրաստ է իրեն դիմող հիւանդները դարմանել, իր տան մէջ, Բերա, Անմաքը Մէճիտ փողոց, թիւ 17, ամեն օր Եւր. առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան ժամ 5 ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Այս օրուան)

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պերլին, 10 յունիս

Այսօր երեսփոխանաց ժողովոյ մասնակի նորոգման ընտրութիւնք կատարեցան ։ Այս ընտրութեանց մէջ կաթոլիկ կուսակցութիւնն երեք ձայնից առաւելութիւն ունեցաւ ։

Լոնտոն, 10 յունիս

Լորտ Է. Ֆիցմօրիս Երեսփ. ժողովոյ մէջ հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ կառավարութիւնն դիտողութիւններ ըրած է Միաց. նահանգաց կառավարութեան ուժանակ գործածողաց կողմէ նիւթուած դաւադրութեանց նկատմամբ, բայց Նիւ-Եորքի կառավարութիւնը տակաւին չէ պատասխանած ։

Սոֆիա, 10 յունիս

Ազգային ժողովոյ ընդհանուր ընտրութիւնք անցեալ կիրակի պիտի կատարուէին, բայց ընտրութեանց մեծ մասըն յառաջիկայ կիրակին մնաց ։ Ընտրուելիք 180 երեսփոխանաց 25ը միայն ընտրեցան նախընթաց օրն ։

Իսմայիլիա, 11 յունիս

Յունիս 1էն 10, Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւուց թիւն է 87 և տասնօրեայ հասոյթն է 1,790,000 Ֆրանք ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 31 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Պոնսօլիտէ.

Մէկ երեկոյ գոցուեցաւ....դհկ.		8 36 $1/2$
Պորսային գոցուելէն վերջը	«	8 36 $1/2$
Մէկ երայի մէջ..............		—
Առաւօտուն բացուեցաւ......	«	8 38
Արձրագոյն գին..............	«	8 38
Նուազագոյն..............	«	8 38
Կէս օրին..............	«	8 38
Փոխառութիւն 1863...........Փր.		57
» 1865...........	«	51
» 1869...........	«	45 50
» 1873...........	«	40 50
Պօն տիւ Թրէզօր......Անգլ. լիրա		16 50
Լոտէյի երկաթուղի...........Փր.		43
Օսմ. լիալ Բրիօրիթէ	»	372

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Ասօրթէ փնլիքալ....Անգ. ոսկի		3 30
Բոլ տի փնլիքալ...... Օսմ. լիրա		7 18
Պանք տը Փօնս (գուբ. կոպ.)		6 32
Ռօս. Շանժ է վալ.... Օսմ. լիրա		3 30
Թրամուէյ..............	« «	295
Ինի. Փիմ Եգիպտական		67
Մէկ իրիկուն գոցուեցաւ		66 35
Գիշերը գործ չեղաւ		—
Այս առտու բացուեցաւ.		67 5
Կէս օրին նոյն գին		

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի..............................	ղրշ.	100—
20 Ֆրանքնոց..............................	«	87 32
Անգղ. ոսկի..............................	«	110 7
ըմիիջ..............................	«	51 01
ոչ Էմրեբուլ..............................		90 2
Պուլլի թղթադրամ..............................	«	9
Մաճիր..............................	«	—
Փորին..............................	«	9 3
Ոսկ. արծ. (տարբ.)..............................	«	108 8
Ֆինղոց..............................	«	102 30
Մէճիտիէ..............................	«	100 20
Մինէ..............................	«	780 —
Պղինձ թղթադրամ..............................	«	—— —
Վ. եցնոց..............................	«	102 37

(ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն 11 Յունիս ժամ 3 և 15 երեկոյ

Անգ. Քօնսօլիտէ գոցուեցաւ....	99 $13/16$
Օսմ. « բացուեցաւ....	8 $1/16$
« « գոցուեցաւ.....	8 $1/8$
Օսմ. փոխառութիւն 1865	10 $1/$
« « 1869	9 $1/8$
« « 1871	66 $1/$
« « 1872	16
« « 1873	8 $1/8$
Խոխառ. 1877........................	79
Պանք Օթօման	15 $5/8$
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	89 $7/8$
Եգիպտ. միացեալ (Իւնիֆիէ)	60 $5/8$
« առանձն. (բրիվիլէժիէ)	86 $3/8$
Քայրո Սանիէ........................	59 $1/2$
Տօմանիալ (փոխառ. Բօշիլտ)......	84 $1/4$
Հունգ. պարտաթուղթ 1877......	103 $1/4$
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	

Վիեննա 11 Յունիս ժ 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ	122 25
Օսմ. Երկաթուղի	20 50

Բարիզ 11 Յունիս ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Իր Ռանթ 4$1/2$ $0/0$ .... բաց	108 10
« « 3 $0/0$ բաց	79 15
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	8 20
» « գոցուեցաւ քրն. կտ.	8 22 $1/$
Օսմ. փոխառութիւն 1863.	—
« « 1865........	50
« « 1869........	46
« « 1873........	42
Օսմ. Երկաթուղի	42 37 $1/$
Օսմ. Բէժիի բաժնեթուղթք	548 75
Պանք Օթօման	646 25
Երկաթի Լիոնէ	562 50
» Ֆօնսիէ..............................	1328 75
Բաժնետոմս Լիոնի(կուբ. կոպ.)	—
Սուէզի ջրանցք..............................	2046 25
Ռուսական 5$0/0$ 1877ի	98 $1/2$
Իտալական Ռանթ.........................	97 22 $1/$
Արեւ. Ռուս.(Ռիօս Օրիան.)........	—
Եգիպտական միաց. գոց	308 75
Սպանիական (արտաքին)............	61 $1/4$
Բրիօրիթէ Թիւրք	—
5 $0/0$ Հելլենական	
Ալք Լոնտրայի վրայ......	25 21

(ԲՈԼՈՐ դրամը փոխ է)

ՄԵՏԵՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ Դ. ՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

12 Յունիս (Ն. Տ.)

		ժ. վ.
Ծագումն արեգական (Աւերնայթ)		4 28
Մուտք « «		7 31
Կէս օր (Միջին ժամով) . .	11	59 37
Կէս օր (ժամ ըստ առձկայ)		4 22
Ծագումն լուսնի (Աւերնայթ)		9 57 Ե
Մուտք « «		7 41 Ա.
Երեւումն լուսնի	Վ. Բ. 16 Յունիս	

Առաւօտեան ժամը 8 ին

	Հարդ մեթր
Ծանրաչափ (Ծովու երես) . . .	761. 5
Ջերմաչափ	18. 8
Նուազագոյն աստիճան	14. 0
Բարձրագոյն « իրիկուան	24. 6
Խոնաւութիւն 0/0	73.
Արձրութիւն անձրեւի 24 ժամու	
միջոցին . . հազարորդամեթր	0,

Ուղղութիւն հովուն, հանդարտ ։

ՅՈՒՆԻՍ 11ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Հովը հիւսիսային արեւմտքէն չափաւոր կը փչէ Միջերկրականի հիւսիսային կողմը. Ծանրաչափը թեթեւ մը իջած է Միջերկրականին հարաւային կողմը, տեղ տեղ ուժգին հովերով Աֆրիկեան ծովեզերաց վրայ. Հովը փոփոխական և աղէկ է Ադրիականի և Արշիպեղագոսի վրայ. Հանդարտ օդ յՕտէսա և ի Գօրգանել ։ Բարեխառնութիւնն է 27 աստիճան ի Պէրութ, 19 յՕտէսա, 13 ի Վիեննա, 12 ի Բարիզ և 9 ի Բեզբուրկ ։

ՌՈՂՋԵՐՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԻՄ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԷՍ

Բ.

Հայաստանի կրթական վիճակը. — Հանքեր. — Հնախուզական քննութիւնք. — Բարք. — Սովորութիւնք, և այլն.

1884 Մայիս 1. Բալահովիտ

Հայաստանի այն սակաւաթիւ գիւղերէն է Հաւաւ որ կրթութեան տեսակէտով փոքր ի շատէ գոհացուցիչ վիճակ կրնայ ներկայել ։ Եւրոպական փոխառութեանց ժամանակ երբ Հաւաւցիք առատ բէզ ունէին իրենց ճարտարապետական արուեստն ի կիր արկանելու Պոլսոյ մէջ, աւելի չէին փախցուներ մի և նոյն ժամանակ իրենց որդւոցը կրթութեան համար մայրաքաղաքդ բերել ու դպրոցներ դնել ։ Այդ պատճառաւ այսօր իբր 50 անձինք կան Հաւաւցի որ նուազ կամ առաւել կարողութեամբ դասատուութեան պաշտօններ կը վարեն ընդ այլ և այլ տեղիս, ոմանք իսկ Միացեալ Ընկերութեանց վարժարանաց մէջ ։ Այդ գիւղացի ժամանակաց մէջ գնած են նաև գիւղի եկեղեցւոյն կամ դպրոցին համար երկու կրպակ ի Պոլիս, որք 2000 ղրուշի մօտ գումար մը հասոյթ կը բերեն ամ տարին. դըժբաղդութիւն է սակայն ասել որ այժմ ամառնային տաղնապն՝ զոր խօսած եմ նախորդ յօդուածովս, մաշուցեր է իրենց ամեն բան, և վարժարանին վիճակը շատ յետամնաց է ։ Շէնքն է կառուցեալ ի վաղուց անտի, ուր ձմեռներն 150ի չափ աշակերտաց թիւը, նոյնպէս եւս օրիորդ. բայց ամառներն դեղջկական սովորութեան համաձայն մշակութիւնը կը դեղչէ այդ թիւը մեծ քանակութեամբ ։ Գիւղին մէջ երկու եկեղեցի կայ Ս. Աստուածածին և Կարապետ անուամբք. բայց առաջինն և եթ կը գործածեն, երկրորդին մէջ մասնաւոր օրեր միայն ժամերգութիւն կը կատարուի ։ Այս միութիւնը շատ գովելի է, զի գիւղացիք տեսած եմ շատ տեղեր որ եկեղեցեաց թուոյն համեմատ թաղերու մասերու բաժնուելով ժողովուրդն միշտ հակառակութեան մէջ կը լինին ընդ միմեանս ։ Հաւաւցիք գրեթէ ընդհանրապէս եկեղեցական երաժշտութեան հըմուտ են, այնպէս որ մարդ ու կը թուի ըսել թէ պերճախօսական տարրն ոչ ուրեք քան որչափ ի Հաւաւ պահած է իր ոյժութիւնն ի գիւղօրայս Հայաստանի ։ Բողոքական չկայ իրենց մէջ ոչ մէկ անձ ։

Գիւղին շրջակայք այլ և այլ հանքային խաւեր կը նշմարուին, բայց գլխաւորն են քարածուխ կէս ժամ հեռու, որ է օրինակ տարուած է Պոլիս և լաւութիւնն ստուգուած ։ Կորան-Մաթէնի մուխորդութեան համար ժամանակ մը յաջողապէս գործածեցին այդ քարածուխն, սակայն փոխադրութեան ծախուց շատութեան համար թողին ։ Այդ հանքանուխը լաստով կարելի է փոխադրել Արածանիի վրայէն մինչեւ Պարսկային ծովը, որ ատեն կարծեմ աւելի աժան պիտի լինի, երբ ի նկատի առնուի թէ տեղւոյն մէջ գրեթէ ձրի է ։ Երկրորդ կարեւոր հանքն է քարահանք, որ ամենամեծ առատութեամբ քար կուտայ շրջակայից. իսկ երրորդն է ծերմակ հող, որով կիրի ...ման գաճի պէս սպիտակ կը ծեփեն տանց պատերը ։ Կայ նաև բրուտագործութեան յարմար հող անօթներու շինութեան համար ։

Հնախուզական քննութիւններ ընելով յիտեցի ի մէջ այլոց գլխաւորապէս երկու բան ։ 1. Բազմաթիւ խաչարձաններ որ անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր տնկուած կը կենան չունենալով ոչինչ արձանագիր բամ թուական ։ Երկու քարէ կը բաղկանան. մին պատուած հողին մէջ, միւսն սորա վրայ կանգնուած մեծ ճարտարութեամբ ։ Գիւղացիք կրօնասիրական պարծենկոտութեամբ Ս. Թադէոս Առաքելոյ կ'ընծայեն այդ խաչարձանաց կանգնումը ։ Բայց ինձ յայտնի է արդէն որ Հայաստանի մէջ ամէն խաչ կամ խաչարձան և ուրիշ շատ սրբատեղիք յիշեալ սրբոյն ընծայելու փառասիրութիւն մը կայ ։ 2. Սբ-----ան բլուրն որ ձիշդ գիւղին արեւելակողմն ամբարձեալ է ունենալով աւերակներ զանազան շէնքերու ։ Որովհետեւ գիտած եմ թէ բազում գաւառաց մէջ եւս մանաւանդ Թիլ անուն գիւղերու շուրջ շատ կան այս տեսակ բլուր, առիթ կը համարիմ կարծելու թէ հեթանոսական ժամանակի գործ են այդ արուեստական բլուրներ զոլով տեղի Մեհը կամ Դեր Աստուծոյ որ ի բարձունս կը բնակէր ընդ արեւելս ։ Եթէ մասնաւոր հոգածութեամբ պեղուին այս տեսակ բլուրներ, անտարակոյս մեծ լոյս կը սփռեն նախնեաց շինուածոց վրայ որոց աւերակներն կը կրին ընդ հողով ։

Բաց ի սոցանէ հնախուզութեան ուրիշ նիւթեր ալ կրնան ի յայտ բերուիլ, բայց ես աւելի ժամանակ չունեցայ երկար բարակ զիտելու ։

Որպէս գրեթէ բոլոր այգեւէտ գիւղօրայք նոյնպէս Հաւաւցիք ի ղուր կ'ըսպառեն իրենց արտադրած բոլոր գինին որ 850,000 օխայէն միշտ աւելի կը լինի տարին ։ Թէ ինչ այս եւս ստոյգ է որ շրջակայից մէջ գին չըներ, գի ամէն տեղ առատ է ։ Բայց կրնային տանիլ ի վաճառ մինչեւ Կարին որ միշտ արտաքուստ կ'ընդունի գինի ։

Ամուսնութիւնն շուտ կը կատարուի. 20 տարեկանէ վեր ամուրի չտեսնուիր ։ Աղջկանց համար իբր գին կը վճարուի 4–500 ղրուշ, իսկ այրի կանանց համար 1000–1500 ղրուշ ։ Վճարող միշտ փեսան է, և ի գական սեռը շատ նուազ է քան արականն գրեթէ Հայաստանի բոլոր գիւղերուն մէջ ։

Մարկոս Նաթանեան

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ» Ի

—o—

Աֆիոն Գ. Հիսար, 19 մայիս

Զարհուրելի լուր մը տալու պարտաւոր եմ ։ Տեղատարափ կարկուտ մը անձրեւախառն կէս ժամէն աւելի է տեղալ սկըսաւ և դեռ կը շարունակէ անընդհատ. անձրեւէն հեղեղներ կազմուեցան, եւ կարկուտը, մինչեւ հաւկթի մեծութեամբ, իբրեւ ձիւն պատեց դաշտ ու լեռ սպիտակ տեսանով ։ Սովորական կարկուտ մ'էր նախ և հետզհետէ կաղինի եւ հաւկթի մեծութիւն ստացաւ ։ Գորտնիսարի եւ շրջակայից համար ընդհանուր պատուհաս մ'է. գարունը յաւով սկըսած էինք եւ երկրագործն փառաւութեամբ կը հրճուէր իր հնձոց վրայ, որք ցայսօր յաջողութիւն և առատութիւն կը խոստանային ։ Չեմ կարող այժմէն ըսել թէ ինչ աստիճան վնասուեցան հունձք շրջակայ դաշտորէից. միայն յայտնի է թէ ամէն

Ն ամեն տեղի որ արդէն ծաղկած էին, կքեցան և ջախջախեցան յուսատու կողմնները ։ Այսպէս քրտնաջան միամեայ վաստակոց արդիւնք մէկ վայրկենի մէջ և մէկ հարուածով բնաջինջ կը լինին ի մեծ դժբաղդութիւն երկրագործ ժողովրդեան ։

*
* *

Ծխախոտի Օսմանեան Բէժի ընկերութեան տեղւոյս գործառնութիւնք օրէ օր լաւագոյն կազմակերպութիւն ստանալու վրայ են, բայց հակառակ գործակատար Խըմաւեան էֆէնտիի ջանից, նոր ծխախոտը բոլորովին մուտ չէ գտած ամեն կարգի ժողովրդեան մէջ որ բաւական քանակութեամբ հին ծխախոտ ամբարած ունի ի գործածութիւն ։ Գաղտագողի կը շարունակէ այրէնոյի ուրեւսան, թէեւ դաղտնի լրտեսներ ամէն կողմ կը խուզարկեն անդադար ։ Այս շաբթու մեծաքանակ ծխախոտ գտան Թուրքի մը քով. Խըմաւեան էֆ. կառավարութեան դիմեց եւ գրաւեց 500 ոսկիէ աւելի արժող այդ ծխախոտ. կ'ըսուի թէ տէրը միտք ունի դիմել ի Պոլիս և Պ. Հ. Լանկի վեհանձնութեան ու ներողամտութեան ապաւինելով կը յուսայ վերստանալ ծխախոտը ։

*
* *

Ազգային գործերն ասա անկերպարան վիճակի մէջ են, կամ լաւ եւս է ըսել, չկայ ազգային գործ, ոչինչ շարժում, ոչինչ դէպք չ'զբաղեցներ զմեզ. ո'չ տեղականը և ո'չ կեդրոնականը ։ Կաթողիկոսի ընտրութիւն, Պատրիարք, Եգիպտական խնդիր են ազգային թէ քաղաքական՝ այնպիսի հարցեր են որք մեր ուշադրութիւնը գրաւելու չեն արժանի ։

Այս մեռելութիւնը որչափ ժողովրդեան նոյնչափ և առաջնորդի անտարբերութեան է արդիւնք, այնպէս որ հօտ ու հովիւ ազատ չեն դատապարտութենէ ։

Կառավարական գործեր բաւական լաւ կ'երթան. գինուորական տրոց խնդիր մը առ այժմ կառավարութեան և ազգին միջեւ բանակցութեանց առարկայ է, և չեմ կարող այժմէն անոր ելքը ծանուցանել ։ Փոխանակուած թղթերու սէր բաւական խիստ է ։ Աստուածատուր էֆ. Խուպճանեան վերջնականապէս հաստատուեցաւ կառավարական դանձապետութեան պաշտօնին մէջ ։

* * *

Յ. Գ. Նամակս աւարտելէ վերջ տեղեկացայ թէ կառավարութեան կողմէ կարկտի հաս մը կըտել տրուելով 25 տոկոս ծանրութիւն ունեցեր է, և թէ շրջակայից վիճակը քննելու համար ձիաւորներ հանուած են ամեն կողմ ։ Այլ ընդ այլոյ զրոյցք շատ են. ստոյգ տեղեկութիւնք յաջորդով ։

Երկու օր առաջ ալ յորդ անձրեւներ տեղացին ։ Ջմերոցդ Թուրք մը որ գիւղէն կը վերադառնայ գիշերանց, շանթահար եղեր է. յաջորդ օրը, երէկ, դիակը գիւղ փոխադրուեր է ։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

—

Սոսկալի մարդ մը. — Լիմօժէն գըրուած նամակ մը հետեւեալ տարօրինակ լուրը կը հաղորդէ Վօլթէր օրագրոյն ։

« Այժմ Լիմօժի մէջ կը գտնուի այնպիսի անձ մը որ ստինքներուն մէջ կաթի չափազանց առատութիւն կը տիրէ ։ Այս զարմանալի իրողութիւնը անմիջապէս բժիշկներուն հաղորդուեցաւ ։

—

Ծերունի վեհապետներ. — Վիքթօրիա թագուհին որ 47 տարիէ ի վեր Անգլիոյ գահուն վրայ է, այժմ 65 տարեկան հասակին մէջ է ։

Արդի վեհապետաց ամենէն ծերունիներն են Գերմանիոյ կայսրը, 87 տարեկան. Հոլանտայի թագաւորը, 67 տարեկան և Տանիմարքայի թագաւորն 65 տարեկան ։

Հետեւեալ երեք վեհապետքն նաեւ արդի Վիքթօրիա թագուհւոյն նման երկար ժամանակ տիրեցին Անգլիոյ գահուն վրայ ։

Եդուարդ Գ. (1327 – 1377).

Հէնրիկոս Գ. (1216 – 1272).

Գէորգ Գ. (1760

—

Կեցցէ՛ մահը. — Մայիս 29ը տխուր օր մ'է Փրանսացւոց համար որովհետեւ այդ օրը մեռած է Կիեօթէն, գլխատութեան աչաւոր մեքենային հնարողը ։

1789ին, ի 10 հոկտեմբերի, Պ. Կիեօթէն ազգային ժողովոյն մէջ խնդիր մը առաջարկեց որն է թէ այսուհետեւ դատապարտելոց համար ի գործ դրուած չարչարանքներն պարտին վերնալ ի բաց առեալ գլխատութիւնն և պէտք է հնարել, ըսաւ Պ. Կիեօթէն, այնպիսի գործի մը որ աւելի արագարար գործողութիւնը կատարէ քան դահճապետն ։

Այս առաջարկն ընդունուեցաւ, և

1892ին, ի 20 մայիսի, օրէնսդրական ժողովին հաւանութեամբ Շմիթ անուն գերմանացի մեքենագործ մը չինեց ցիչեալ մեքենային Տօքթէօր Լուիի անօրէնութեան ներքեւ, որով և նա կոչեցաւ սկիզբներն Լուիզոն իսկ յետոյ Կիէօյին որ վերջերս մարդասպան Բամիլի արեամբ ներկուեցաւ, այն Բամիլի որ Թէպէաեւ գլխատուեցաւ բայց անլուծելի գաղտնիք մը թողուց...

Արեւելեան ոստիկանութեան. — Աշխանանի երկիրներուն մէջ, այն կայրը որ, ըստ իւր երկրին օրինաց, 333 կին կառնէ, հետեւեալ առանձնաշնորհմունքն ունի։

«Իւր հպատակաց միակ ժառանգորդն է. մանուկները շրջապատեալ կը քալէ. երբ թքնէ, խոյոն փղի փետուրներով զարդարեալ իւր մանկլաւիկները զինքը կը շրջապատեն և ամենայն յարգանօք կը մաքրեն արքայական ալեզութիւնը։ Կայսեր բռնած առարկաները նուիրական ու սրբազան կը համարուին. ինչ որ, կրնայ ի գործ դնել իւր հպատակաց վրայ. փանչած միջոցին, ներկայ եղող անձինք ձեռքերնին դէպ ի իւրեանց ճակատն կը բարձրացնեն, և այս արքայական օրհնութիւնը կը հայցեն։ Մ. Մ.

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Ընդհանրապէս նմյարանի խոհանոցական կամթեղք (էօօզէ ֆէնէրէ) առաւօտեան դէմ անհաճոյ կերպիւ կսկծին ճարճատիւ։ Այս անպատեհութիւնս արգիլելու համար, պէտք է ջուրին և ձէթին մէջ սեղ ատոցի թերթ մը դնել, ջօրոլայի վրայ փաթթուած փալլուն թղթեր նման. Ուշադրութիւն ընելու է ատոցի թերթին այն մասը իւղոտել որ ջուրին երեսը պիտի շօշափէ. այս կերպով կա թիցլիկը մինչեւ առաւօտ իւր սովորական լոյսը կը ձգէ։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիասիս խան, Պաղչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիասի խան, Թ. 15։

ԲԺԻՇԿ ՏԻԳՐԱՆ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏՄԱՆ

(Պատկերազարդ և փայտափորագրով հատոր մը)

Կը վաճառուի Պոլիս, Գավաֆեան գրատունը, Կալաթա Արշակ էֆէնտիի թղթավաճառանոցը և Բէրա Լորէնձ և Քայլ գրատունը։ Գին 35 դահեկան։

ՃԱՇԱԿ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծաղկաքաղ յաշխարհիկ լեզուէ

Բ. Տպագրութիւն, ճոխացեալ և խիստ ճոխացեալ

Հանդերձ պատմական, կենսագրական, գիտարանական և այլ ծանօթութեամբք,

Աշխատասիրեաց Ա. ՊԻՊՉԻՃԵԱՆ

ՄԱՍՆ Ա.

Սոյն ընդարձակ հաւաքածոյքն, որ արդի Հայ Մատենագրութեան ամենէն նշանաւոր հեղինակաց գործերէն քաղուած է, ունի ընդարձակ յառաջաբան մը և կը պարունակէ բազմաթիւ ազգային հեղինակաց կենսագրութիւնք, գրական, պատմական, գիտարանական և այլ պիտանի ծանօթութիւնք։

Սոյն աշխարհաբար հաւաքածոյն որ երկար ժամանակեայ աշխատութեանց արդիւնք է, խիստ օգտակար կերպով պիտի կարենայ գործածուիլ բոլոր հայ վարժարանաց մէջ ամէն կարգերու։

Նիւթոց ընտրութիւնն, առատութիւնն ու զանազանութիւնն և առինքնաւոր դասաւորութիւնն սոյն քաղագրքիս ամենէն մեծ առաւելութիւնքն են, որք մեծապէս օգտակար պիտի ըլլան հայ ուսանողին և

երիտասարդին և ամէն հայ անհատի որ կը փափաքի գաղափար մ'առնուլ իւր ազգային արդի գրականութեան վրայ։

Ամբողջ գործն, որ 400 երեսներէ կը բաղկանայ, պիտի հրատարակուի երկու մասերու բաժանեալ։

Ա. մասն հրատարակուեցաւ, որ կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով. Բէրա Փափազեանի գրատունը, Պոլիս, Պաղչէ գաբու, սաճի Պօղոս աղայի խանութը և Պ. Թօրոսեանի թղթավաճառատունը.

Կեդրոնատեղին է Ալյօրեան խան, թիւ 14. Եւրոպական Գրատունը, հեղինակին քով։

Գինն է 5 ղրուշ արծաթ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

«Մայտա» բազմահաչակ երկաթուղութիւնը որ մինչեւ ցարդ 20 դահեկանի գնով ծախուեցաւ, ընթերցասէր հասարակութեան աւելի դիւրամատչելի լինելու համար, այս անգամ որոշուած է հատը 13 դահեկանի վաճառել։

Այս գեղեցիկ առիթէն օգուտ քաղել ցանկացողք պէտք է դիմեն ի Ղալաթիա.

Առ Մ. Տէօքմէճեան էֆէնտի, «Արեւելք»ի խմբագրատունը և դարձեալ Յ. Արշակ և Ե. Վրթը էֆէնտիներու թղթավաճառանոցը։ Իսկ ի Պոլիս Յ. Ջէնճիրճեան և Յ. Գավաֆեան էֆէնտիներու գրատունը և կամ Զ. Կ. Թօրոսեան էֆէնտիի թղթավաճառանոցը, Մաքսին կարգը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂ ԱՐԱՆ
Պ ԵՒ Հ. ՔԻՒՋԻՒՔԵԱՆ
ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր դեղավաճառութեան եւ դեղագործութեան գրաւելով հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլալնիս յայտնի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան։ Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար, դեղարան մը բանալ փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Նէնէ-Ջամի փողոցի 26 թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս Կ. Պոլիս կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. եւ Հ. Քիւչիւքեան եղբարք» անուամբ դեղարան եւ մթերանոց (տէբօզիթօ) մ'ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, եւ ամենէն ընտիր անօթները կը գտնուին։ Ասոնցմէ զատ ամէն տեսակ գործածուած զանազան տեսակ գինի, ազնիւ ձկան իւղ, Նորվէ՛կիա չօքօլա, քօնեաք եւ ուրիշ ըմպելիք մեր կը գտնուին։ Նկած դեղագիրք բոլորն թարմ դեղերով, և մեծ խնամով կը պատրաստուին։ Ասոնցմէ զատ դեղարանի վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ
ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆ
ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՊԱՐԵՂԷՆԱՑ

Պոլիս—Բաղչէ Թաշճի խանը Թիւ 59

Մելքոն էֆ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաշխաշ սովորական, լաւ և ընտրագոյն (մարթինիքա). շաքար՝ Մարսիլիոյ և Թրիէսթի. այլ և այլ տեսակ արարմաշէթներէ զատ, Ֆրանսական բաւաքուրնէ. Սիցիլիի թարմ և ընտիր իւղ. Նաբօլիի մաքարօն. Ճէնովայի և Նաբօլիի ձէրիզէ. բրինձ՝ Մոլտովայէ և Բիզոնիայէ և սիսեռն՝ եկուն և խիստ համով. անուշեղէնի և խմորեղէնի յատուկ պատուական ալիւր. սոյայ (սիշասթա) և արարօթ. Քանտիոյ և Այվալըքի ընտիր ձէթ. Լոնտոնի և Մարսիլիոյ քօլա. Ամերիկայի քարիւղ (կազ). Լոնտոնի ընտիր ճրագ (չիվիտ). քօնեաք և այլ ոգելից ըմպելիք. սօտա. թարմ ըսթաքօզ և սարտին. Այվալըքի ընտիր ձէթ. Թարխանա և պուլկուր. մէկ խօսքով, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի ամեն տեսակ ապրանք լաւագոյնն այն պիտանի բանէն, որք սաւեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին գլխաւորապէս։

Ամեն յանձնարարութիւն կը կատարուի ուղղութեամբ և կանոնաւորապէս։

Գիները խիստ չափաւոր են։ ԱԳԱՐԻ ԶԿԱՑ։

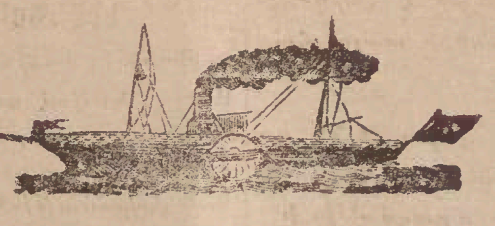

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց երթեւեկութեան ժամերը

1884 ՄԱՅԻՍ ԱՄՍՈՅ

Ժ. Ր.		Թ.
11 30	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյլէրպէյ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
12 5	Ենիքէօյ Ամենիա Միրկեօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Առնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	25
12 45	Ռ. և Ա. Գավագ Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյլէրպէյ Թարապիա Ենիքէօյ (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
1 35	Ենիքէօյ Ամենիա Միրկեօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Առնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	34
2 15	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյլէրպէյ Թարապիա Ենիքէօյ Ամենիա Միրկեօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Առնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	21
4 15	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյլէրպէյ Թարապիա Ենիքէօյ Ամենիա Միրկեօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33
6 15	Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյլէրպէյ Թարապիա Պէյգօզ Բաշչապահճէ Ենիքէօյ Միրկեօն Գանլըճա Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Առնաւուտքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ Իւսկիւտար	4
8 15	Ա. և Ռ. Գավագ Ենիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէյլէրպէյ Թարապիա Պէյգօզ Ենիքէօյ Միրկեօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Ամենիա պիտի հանդիպի)	20
10 —	Մեզարպուրնուէն Պէյլէրպէյ Թարապիա Ենիքէօյ Միրկեօն Ռ. Հիսար Առնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Պէյգօզ)	34

Առնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց ժամերը

10 45	Պէպէք Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33
11 30	Պէպէք Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	21
12 10	Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	4
12 40	Պէպէք Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	33
1 30	Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	23
2 10	Պէպէք Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	17
3 —	Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	32
3 30	Պէպէք Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	23
4 15	Առնաւուտքէօյ Գուրուչեշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	17
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	25
11 10	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	4

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց ժամերը

11 —	Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Գապաթաշ	34
11 30	Պէյգօզ Բաշչապահճէ Ռ. Բաշչամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
12 5	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք	22
1 15	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք	2
1 30	Պէյլէրպէյ Թարապիա Պէյգօզ Բաշչապահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի նաւամատոյցը շոգենաւի հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար)	20
2 30	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար (բացի ուրբաթէն)	22
3 30	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ	2
4 15	Պէյգօզ Բաշչապահճէ Ռ. Բաշչամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք	25
8 45	Պէյլէրպէյ Թարապիա Պէյգօզ Բաշչապահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Իւսկիւտար (ուրբաթ օրերը Ռ. Բաշչամահալլէ)	22
10 30	Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ	23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 45	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Առնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Միրկեօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէյլէրպէյ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	21
1 30	Գապաթաշ Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Առնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկեօն Ենիքէօյ Բաշչապահճէ Պէյգօզ Թարապիա Պէյլէրպէյ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	4
2 30	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկեօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէյլէրպէյ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	33
5 —	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Էմիրկեան Ամենիա Ենիքէօյ Պէյգօզ Թարապիա Պէյլէրպէյ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ և Գավագներ	20
6 45	Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Առնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկեօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէյլէրպէյ	22
8 15	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Առնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկեօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէյլէրպէյ Մեզարպուրնու	34
10 30	Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Միրկեօն Ամենիա Ենիքէօյ Թարապիա Պէյլէրպէյ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	32
11 10	Ենիքէօյ Թարապիա Պէյլէրպէյ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ	20
11 30	Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Միրկեօն Ամենիա Ենիքէօյ	25

Կամուրջէն Առնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 —	Ուղղակի Պէպէք	33
1 —	Ուղղակի Առնաւուտքէօյ	23
1 30	Ուղղակի Պէպէք	17
2 30	Ուղղակի Առնաւուտքէօյ	32
3 —	Ուղղակի Պէպէք	23
3 45	Ուղղակի Առնաւուտքէօյ	17
9 50	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար (Վասփոր եկող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	25
10 30	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ Պէպէք	4
11 5	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ Պէպէք (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	22
11 45	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ Պէպէք	34
12 —	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ	4

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 —	Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Պէյգօզ Ենիքէօյ	34
12 45	Ուղղակի Գանտիլլի	2
2 —	Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթ օրէ)	22
2 45	Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշչապահճէ Պէյգօզ (ուրբաթ օրերը Ռ. Բաշչամահալլէ)	25
3 —	Ուղղակի Գանտիլլի	
9 30	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 15	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ինճիրքէօյ Բաշչապահճէ Պէյգօզ Թարապիա Մեզարպուրնու Գավագներ	17
10 40	Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլիի (Գանտիլլի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	33
11 10	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ռ. Բաշչամահալլէ Բաշչապահճէի Պէյգօզ	23
11 40	Գապաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ	21

Ամեն ուրբաթ շոգենաւ մը կամուրջէն ժամը 3 45ին մեկնելով Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ Առնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկեօն Ենիքէօյ Թարապիա Պէյլէրպէյ և Մեզարպուրնու պիտի հանդիպի և անկէ ժամը 5 30ին մեկնելով և միեւնոյն նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի իջնէ ի կամուրջ։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԷՆ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ	
11 —	6 20 Պէշիկ.	11 25	7 —
11 45	7 —	12 — Գզկնճ.	8 15
12 30	8 10 Պէշիկ.	12 45	9 — Պէշիկ.
1 —	9 —	1 15	9 30
1 30	9 45	1 50	10 — Պէշիկ.
2 —	10 — Պէշիկ.	2 20	10 25 Գզկնճ.
2 30	10 30	2 55	10 45
3 10	10 40	3 30	11 5
3 45	11 5	4 — Պէշիկ.	11 25
4 30	11 25	4 45	11 50
5 5 Պէշիկ.	11 45 Գզկնճ.*	5 30	12 5
5 45	12 5	6 — Պէշիկ.	12 5 Գզկնճ.*

(* Այս շոգենաւները Հրեից տօներուն չպիտի երթեւեկեն)

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ	
11 15	— —	11 10	— —
12 —	7 —	11 55	7 —
12 45	8 10 Պէշիկ.	12 40	8 15
1 30	8 40	1 25	8 50 Պէշիկ.
2 15	9 25	2 10	9 20
3 —	9 50	2 55	10 — Պէշիկ.
3 45	10 30	3 30	10 35
4 20	11 —	4 10 Պէշիկ.	11 5
5 10 Պէշիկ.	11 25 Պէշիկ.	4 55	11 35
5 45	12 5	5 40	12 5
6 20 Պէշիկ.	— —	6 15 Պէշիկ.	— —

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 — Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 30 Հարէմէն Սալաճագ
11 — Հարէմէն Սալաճագ
1 45 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 15 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 45 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ
ԿԱՌԱՒԱՐՉ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

2 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ
3 15 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
4 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՔԵՐԹՈՂ ՄԱՂԹՕ

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

ՎԷՊ ԲՐՏԱԳՐԱԻ ԵՒ ՀՐԱՀԱՆԳԻՉ
ՊՍԱԿՑԱԼ Ի ՃԵՄԱՐԱՆՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

Թարգմանութիւն Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆԻ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Կը գտնուի Մասիսի գրասենեակն և ամեն հայ գրավաճառաց քով. ևս ի Պաղչէ գաբու Ջրավաճառ Պօղոս և Ցակոբ աղաներուն խանութները. գին 7 ½ ղրուշ։

Նոյն տեղերը կը վաճառուին նաև

Սկզբունք Բաղդատական Տնտեսութեան	ղրշ. 6
Կորքը Մայրուն Նշխարքը 2 հտ.	12
Ամուսնութեան Փոխէլ	6
Մոլեկանք	7 ½
Ցերեկը և Լուսնի	7 ½

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսերէն լեզուէ

ԱՆԻ ՌՃՈՎ

Երկասիրեաց Թովմաս Թերզեան

Ա. ԵՒ Բ. ՄԱՍԵՐ

Երկրորդ տպագրութիւն, ընդարձակ յաւելուածովք բայց վրայ.

Ա. Հատորը 6 ½ ղշ. և Բ. հատորը 5 ½ ղշ.

ՏԱՐԵՐՔ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

Թարգմանեալ Ֆրանսերէնէ ի Հայ

Ն. Փափազեանէ

Ներկայ թարգմանութիւնը Պէօլինի քաջահմուտ և տնտեսագէտ Պ. Օմօ Հիւպնէրի աշխատասիրութիւնը լինելով, բազմապատիկ տպագրութեամբ հրատարակուած է, և Եւրոպիոյ մէջ ընդհանուր ընդունելութեան արժանացած ըլլալով նախակրթական վարժարանաց մէջ առ հասարակ կգործածուի իբրեւ դասագիրք։ Գրքոյկս վարժատան տղոց լաւ և յարմար դասագիրք մ'ըլլալով գինը մեծագին արժէք մը որոշուեցաւ.

Ի գին 100 փարա։

Կը ծախուի Զագմագճըլար, Գավաֆեան Յովսէփայ գրատան մէջ։

ԾԱՂԻԿ
ԱՐԴԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երկասիրեաց

ԵՂԻԱԶԱՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Ի պէտս վարժարանաց

Այս դասագիրքը՝ աշխարհիկ լեզուի ընտրելագոյն հեղինակներու ամենէն գեղեցիկ հատուածները իրենց պարունակած բոլոր քերականական, գրագիտական, գիտարանական, պատմական, աշխարհագրական և այլ գիտելիքներովը աշակերտաց ընծայելով՝ մէկ հատիկ գիրքն միջոց է Հայ լեզուն և գրականութիւնը ուսումնարանի գրեթէ բոլոր կարգաց ուսուցանելու և ազատելու ազգային մանկտոյն միտքը տարիներով զբաղեցնող օտարական անօգուտ և ապանիչ գրութենէն։

Բոլոր կարող դաստիարակ ուսուցչութիւնք կը հրաւիրուի այս Նոր գործին վրայ։

Գին 8 ղրշ։

Կեդրոնատեղին Արամեան և Գավաֆեան գրատուններն։

ԻԼԱՆ

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳՐՋ
ՄԻՒԹԼՐՃԻՄԻ Տ. ԱԴԱՄԵԱՆ

(Թէրճէմէսը Էֆէնտի Բէֆրէէթաւընտան էնտազ)

Էմիլ Րիշպուրկուն իշպու տիյաթր թէէլիֆիրտէլի պուլունան հիքեայէ պալասէ մուհարրէր ղազէթասա բէյ տէր բէյ տէրճիմէտէն սոնրա, այրըճա վէ իքի ճիլտէ մինդասէմ թապ օլունմուշ նէտէ իսարէկիդէ թէրգօլունմուշտուռ, փիթապը մէզգիւր ճիլտէ փիթապճը տուքեանլարընտա վէ պապը ղազէթա սաթըճըլարընտա վէ պաշլըճա փիթապը մէզգիւրին իտարէխանի տէր էօհատէ իլթիզ պուլունան Պահճէ գաբուսունտա Աղամալեան Ցակոբ աղանըն տուքեանընտա պէհէր ճիլտի 10 ար ղուրուշա Փիրուխթ օլունուր։

ԱԲՐԱՀԱՄ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՄԻՒՄՓՐԵՍԷԻ ԻՄԼԱ

Էպէօ Հարրէբանըց

Օսմանեան լեզուին ուղղագրութիւնը դիւրին եղանակաւ մը սովրելու համար պատրաստուած է սոյն գասագիրքը. Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին 3 դահեկան։

ՀԱՑՆԱԿԱՆ
ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հայկական ձեռագրութեան «Փարիզեան տպագրութիւնս» ժամանակէ մ'ի վեր սպառած լինելով՝ այս անգամ նորա զգալի պակասն լցնելու առաջարկութեամբ հրատարակուած է «Հայկական գեղագրութիւն» յորում կամփոփուին գործածական և զարդարուն ամենատեսակ գրեր նաեւ ֆրանսերէն զանազան տեսակ գրեր՝ իբրեւ կարեւոր յաւելուած։

Հակառակ թղթին ազնուութեան և վիմագրութեան մասին տարուած մեծ խնամոց՝ խիստ աժան գնով կը վաճառուի 5 ղրշ։

Կը գտնուի մասնաւորապէս Արամեան և Գավաֆեան գրատուններն։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ
ՇԱՐԺՈՒՄ

Մայիս

Բովանդակութիւն. — Ներսէս Որբազան. — Անդրէյնիզիզեան իմաստասէր մը և Նոր իմաստասիրութիւնն. — Մակրինէ. — Տաղարան, Առ Վաղամեռիկն Ալբօ Տ/գրան, Առ Նաւինա. — «Արեւելք» օրագիր։

Տարեկան բաժանորդագինն է՝
Մայրաքաղաքիս համար դհ. 20
Օտար երկրաց և գաւառաց համար » 26

Բաժանորդագրութեան տեղին է Արամեան գրատուն Ցակոբեան խան, և Հավուզլու խան։

ՎԱՐՆԱՆ ՄԻ ԱՍՈՒՊ

ՆՈՐԱՎԷՊ

Գրեց. Օր. Մնձկ

Զմիւռնիա, Տպագրութիւն Մ. Տամիրճեան. Կը գտնուի Պոլսոյ հայ գրավաճառաց քով։

Արտօնատէր, Ս. ՏԷՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԷՀ

Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 45